

STICHTING NATIONAAL COMITE ZEEVOGELS OLIEVRIJ

FOUNDATION NATIONAL COMMITTEE SEABIRDS FREE OF OIL

Naast stookolieslachtoffer-onderzoekers bestaat er nog een andere groep mensen die zich bezig houdt met olieslachtoffers. Ze benaderen olieverontreiniging minder wetenschappelijk; zijn meer gedreven door gevoelens en bekommeren zich meer om de nog levende vogels. Levende vogelolieslachtoffers worden door particulieren langs de kust gevonden en zo'n smerige, zieltogende zeevogel vormt dan plots een probleem. We moeten er niet aan denken dat zulke vogels mee naar huis genomen worden, in de badkuip worden gestopt en onder de douche een wasbeurt krijgen. Het zou een enorm amateuristisch geknoei met zich meebrengen en onnodig veel leed voor de vogels betekenen. Het is daarom goed dat er, over het hele land verspreid, officiële vogelasielen bestaan. Feit is nu eenmaal dat mensen noodlijdende dieren willen helpen. Dit is niet iets typisch

Nederlands, maar we zien het tevens in tal van andere landen. In nood verkerende dieren en vooral olieslachtoffers, krijgen veel aandacht van het publiek en geven overigens dramatisch weer wat er gaande is.

In Nederland bestaan in totaal zo'n 150 vogelasielhouders, die zonder uitzondering allemaal vrijwilligers zijn. Zij zijn in het bezit van een vogelvergunning F van het Ministerie van Landbouw en Visserij, omdat het immers verboden is beschermde vogels te houden. Ter advisering aan de minister voor de afgifte van vergunningen en ter ondersteuning van de asielhouders heeft Vogelbescherming een werkgroep in het leven geroepen. Deze Werkgroep Vogelasielhouders tracht onder andere de technische kennis van asielhouders te verruimen. Olieslachtoffers vereisen bovendien een speciale aanpak, aangepaste accommodatie en kosten meer, veel meer geld. Gezien deze bijzondere behoeften besloten de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels en de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren in 1986 tot de oprichting van de Stichting Nationaal Comité Zeevogels Olievrij over te gaan. De opzet van de stichting was om langs de gehele kust een keten van kustasielen te doen ontstaan, die aan een aantal minimum eisen voldoen en gelden in te zamelen om één en ander te kunnen realiseren. Een andere belangrijke taak die de stichting op zich genomen heeft is het, namens de kustasielhouders, procederen wanneer verontreinigers bekend zijn om de gemaakte kosten te verhalen. Wat is er van al deze enthousiaste plannen na 3 jaar terechtgekomen?

Momenteel zijn er 14 kustasielen, waarvan een vijftal grotere met regionale betekenis. Deze zijn in Middelburg, Rotterdam, Haarlem, Texel en Anjum (het opvangcentrum in Bergen is kortgeleden opgeheven) en van deze asielen is het de bedoeling dat zij bij calamiteiten olieslachtoffers overnemen van kleinere kustasielen wanneer daar het maximum aantal te herbergen slachtoffers wordt overschreden. Alle kustasielen beschikken minimaal over een wasgelegenheid met warm/koud stromend water, een droogruimte en een basin om te controleren of de vogels weer waterdicht zijn. De grotere streekasielen beschikken over een uitgebreidere accommodatie en kunnen meer vogels herbergen.

De intentie van de asielhouders is om olieslachtoffers onder de vogels te revalideren, om ze dan zo snel mogelijk weer in de natuur terug te plaatsen. Asielhouders dienen met beide benen op de grond te blijven staan en vogels die geen kans van overleven hebben worden geëuthanaseerd. Om de kennis van behandelingsmethoden te verhogen en de accommodatie te verbeteren is de Werkgroep Kustasielen in het leven geroepen. Daarin zitten een drietal kustasielhouders, een veterinaire en een medewerker van Vogelbescherming. De werkgroep heeft de afgelopen jaren een beleidsplan voor kustasielen vastgesteld. Momenteel wordt van belang geachte buitenlandse literatuur vertaald en jaarlijks vindt een bijeenkomst plaats voor alle kustasielhouders. De kustasielhouders werken steeds meer samen en wisselen geregeld gegevens met elkaar uit.

Het revalideren van olieslachtoffers kost veel geld; voeding, geneesmiddelen, gas, water en electra zijn nu eenmaal duur. Afhankelijk van de soort vogel bedragen de kosten f 1,50-f 3,50 per vogel per dag. Na calamiteiten door olievervuiling worden de door de asielhouders gemaakte kosten geïnventariseerd door de Stichting Zeevogels Olievrij. Bij een olielozing in de Waddenzee in januari 1987 bedroegen de totale onkosten f 70.000,-. Dit bedrag werd later door de Europese Gemeenschap vergoed, waardoor de asielhouders

naar evenredigheid schadeloos gesteld konden worden. Bij de Borcea ramp in 1988, die ons allen nog vers in het geheugen ligt, bedroegen de gemaakte onkosten maar liefst f 1.200.000,-. De Stichting procedeert thans om deze schade verhaald te krijgen bij de Roemeense staat. Een schadeclaim indienen is één, uitgekeerd krijgen is iets anders. Naar verwachting zal de uiteindelijke afwikkeling van de zaak nog een hele poos op zich laten wachten.

Vogelbescherming en de Stichting Zeevogels Olievrij zijn zich ervan bewust dat het revalideren van olieslachtoffers geen werkelijke oplossing biedt maar een lapmiddel blijft. De revalidatie is niet van betekenis voor een vogelpopulatie, doch de instelling is: elke vogel die gered kan worden is er weer één meer. Olieslachtoffers maken verder overigens heel goed duidelijk wat er gaande is. Door keer op keer het publiek te confronteren met deze slachtoffers kunnen de schadelijke gevolgen van olielozingen op zee heel goed gedemonstreerd worden. Uiteindelijk zou dit moeten leiden tot een sterkere druk op politiek Den Haag en (wettelijke) maatregelen om de vervuiling daadwerkelijk aan te pakken. Van andere kanten (bijvoorbeeld via de Werkgroep Noordzee) zal er voortdurend en onverminderd actie gevoerd moeten worden om tot de enige juiste oplossing te komen: een schone zee. Maar dat zal nog heel lang duren, als wij dat al ooit zullen meemaken.

Summary The rehabilitation of oiled seabirds is done by volunteers in various coastal bird centres in the Netherlands. In 1986, the Netherlands Society for the Protection of Birds and the Netherlands Society for the Protection of Animals founded a new working group, named 'Stichting Nationaal Comité Zeevogels Olievrij' (Foundation National Committee Seabirds Free of Oil). The work of this group, the translation of literature dealing with oiled bird handling in captivity, the giving of advice for a better accommodation, the refunding of costs made during the rehabilitation of oiled seabirds following oiling incidents (or raising the money for refunding), is briefly described. It is recognized that the rehabilitation of oiled seabirds is not likely to solve the oil problem itself, but the rehabilitation centres may well serve as a warning to the public; clearly showing the result of oil pollution at sea. This might finally lead to more firm political pressure and effective measures to reduce pollution.

Hans Peeters, Vogelbescherming, Dribergseweg 16c, 3708 JB Zeist.